

انقلاب سفید واکنشی به کمونیسم اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۲۸

کد مقاله: ۴۹۷۷۱

محمد مهدنور!، آرش دانش‌مهر^۲

چکیده

انقلاب سفید، در دهه‌ی ۱۳۴۰ شمسی از جهات مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی حائز اهمیت فراوان در تاریخ تحولات کشور است. این مقاله، انقلاب سفید را بر خلاف ادعای متولی‌اش که آن را در جهت پیشرفت کشور با احترام به آزادیهای فردی و اجتماعی دانسته، واکنشی به کمونیسم روان اتحاد جماهیر شوروی در همسایگی شمال ایران به منظور تحکیم قدرت پادشاهی، بررسی کرده است. سوال اصلی این پژوهش آن است که چگونه حزب کمونیسم اتحاد جماهیر شوروی با ویژگی‌های ماهوی خود، پهلوی دوم را به منظور حفظ و بقای سریر قدرت خود، ملزم به اصلاحاتی متحولانه در سطوح مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی در ایران می‌کند؟ و در باب فرضیه‌ی مقاله آن که، این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی این فرضیه را مطرح می‌کند که محمدرضا پهلوی مجبور بوده است در راستای استحکام و حفظ قدرت خود به عنوان متحد کشورهای بلوک غرب، با نظامی پادشاهی در جهانی دوقطبی، دست به اصلاحاتی کمونیستی در واکنش به ایدئولوژی چپ جاری و روان حاکم بر اتحاد جماهیر شوروی بزند تا از خطر افتادن قطعه‌ی بازی دومینوی خود به عنوان یکی از کشورهای همسایه، در امان بماند؛ که در غیراینصورت، با سقوط سلطنت خود مواجه می‌شد.

واژگان کلیدی: کمونیسم، انقلاب سفید، اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، حزب توده

۱- کارشناسی ارشد علوم سیاسی، دانشگاه آیت الله بروجردی (نویسنده مسئول) f4mahdenoor@yahoo.com

۲- کارشناسی ارشد علوم سیاسی، دانشگاه آیت الله بروجردی